

KRIŽEV POT Z VARUHI SPOMINA

KRIŽEV POT Z VARUHI SPOMINA NA ŽRTVE DRUGE SVETOVNE VOJNE NA SLOVENSKEM

K premišljevanju Kristusove poti na Golgoto smo se tokrat zbrali v okviru pobude Vseposvojitev.

Čez žalostno goro trpljenja je pred sedmimi desetletji šla tudi nepreštevna množica naših ljudi, ki jih je udarilo vojno in povojno peklensko nasilje. Rane še zdaleč niso zaceljene.

Kristus svojih ran ne skriva in nam tako vliva pogum, da bi tudi mi pokazali svoje. Da bi sneli oklepe in maske in se zazrli tako v rane, ki smo jih dobili, pa tudi v rane, ki smo jih morda sami zadali drugim. S priznanjem ran in njihovim zdravljenjem prispevamo k zdravljenju sveta. Le tako lahko občutljivo zaznavamo bolečino drugih.

Jezus nas uči umetnosti ne vračati zla z zlom.
»Nasilje ustavi moč tistega, ki udarec sprejme,
a ga ne pošlje naprej« (Tomáš Halík). Naše življenje
in vsa zgodovina sta svoboden prostor, kjer lahko
vsak dan vadimo to umetnost pod vodstvom
Svetega Duha, »ki nas uči vsega in spominja vsega,
kar je Jezus povedal« (prim. Jn 14,26).

»Kristusa na križu niso zadržali žebli, marveč
ljubezen,« je misel Katarine Sienske. Na križu je
molil za svoje morilce: »Oče, odpusti jim, saj ne
vedo, kaj delajo.« Ko to vidimo, lahko zaupamo,
da niti v nas niti nikjer drugje ni nič takega, kar ne
bi moglo biti odpuščeno.

Kristusov križ simbolizira preoblikujoče žarišče
ljubezni. Naj se naše življenje ob tem žarišču
odpre za nekaj novega. Naj se s premišljevanjem
postaj križevega pota približamo nedoumljivim
skrivnostim Boga in človeka.

 *V imenu Očeta in Sina in
Svetega Duha, amen.*

Prva postaja

PILAT OBSODI JEZUSA NA SMRT

 *Molimo te Kristus in te hvalimo,
ker si s svojim križem svet odrešil!*

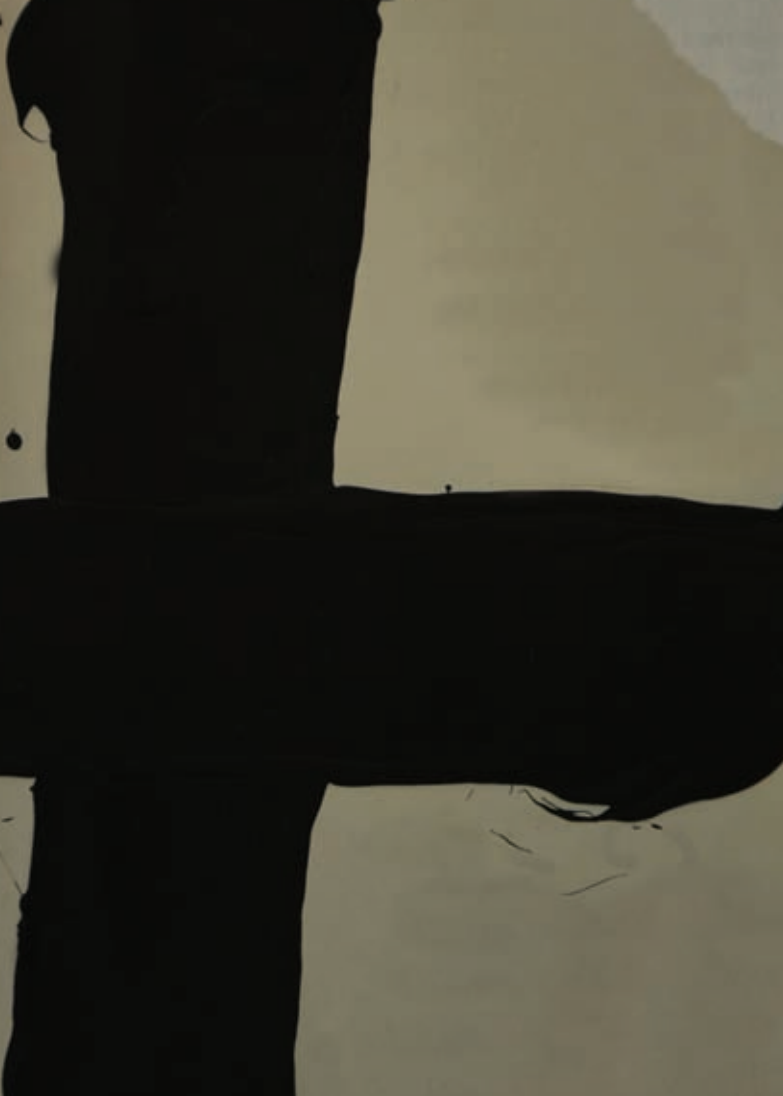
Človek obsodi na smrt Boga, kot da je ta kriminallec. Proces je montiran, postopek krši vsa pravila, čeprav hoče ohraniti videz pravičnosti. Potem pa si Pilat umije roke. Higijenska gesta, ki nikakor ni znak kesanja, tudi ni zakrament očiščevanja v odpuščanju, ampak je to anti-zakrament izgovarjanja in prelaganja krivde. »Jaz nimam nič s tem, krivi ste drugi.« Ali ni ravno to umivanje rok znamenje, da vest kljub temu, da je potlačena, vendarle še živi? Naj teče voda, naj bučijo slapovi, ki bi lahko gnali

turbine ... Morda je to potrebno, da se roka navadi, da se ne umakne.

Kajti v nekem trenutku bo tudi na to roko padla kaplja krvi iz Jezusove srčne rane. Če jo bo roka zdržala, če se ne bo zdrznila, se umaknila in je otrešla, potem je tudi zanjo prišlo očiščenje, opravičenje, posvečenje.

Gospod, ko te gledam pred Pilatom, ki si ga priklical v življenje, on pa te iz njega izganja, molim za pilata v sebi. Čeprav iščem vodénih opravičil, te danes prosim, da mi ti podariš opravičenje, ki mi ga daješ v svoji krvi. Naj bom pričevalec tvojega krvnega opravičenja tudi za tiste, ki ga še niso našli, ki še vedno namakajo svoje duše samo v vodo.

 Usmili se nas, o Gospod!
Usmili se nas!

Druga postaja

JEZUS VZAME KRIŽ NA SVOJE RAME

 *Molimo te Kristus in te hvalimo,
ker si s svojim križem svet odrešil!*

Evangelist Janez je opisal to postajo Jezusove poti na Golgoto s posebno pozornostjo. V evangeliju najprej zapiše: »Pilat jim ga je izročil, da bi bil križan. Vzeli so torej Jezusa« (Jn 19,16). V tej podrobnosti se pridruži drugim evangelistom, a takoj zatem skrajno sočutno doda: »Nesel si je križ in šel ven proti kraju, imenovanemu Kraj lobanje, ki se po hebrejsko imenuje Golgota« (Jn 19,17).

Ta pripis imamo samo v tem evangeliju. Jezus je dokončno stopil na pot, h kateri je tako

pogosto pozival svoje učence: na pot umiranja sebi. Najprej se je nad njega zgrnila teža krivične obsodbe; nato zaničevanje in pretepanje; zdaj pa še skrajno poniževalno in brezobzirno nošenje križa. Ali ima lahko takšno nesmiselno trpljenje vrednost? Dobi jo samo v odločitvi umiranja sebi. Že pri polni zavesti in moči bi bila prisila, ki jo je izkusil Jezus, težka. A zanj je bila še težja: bil je zdelan od brezpredmetnega sojenja, nato razmrcvarjen od bičanja ter potolčen od zaničevanja vojakov. V takšnem pomilovanja vrednem stanju bi mu pač lahko privoščili pomoč in vsaj del dostojanstva. A tega ni doživel. Molče je moral sprejeti tudi to dokončno odsotnost človeškega sočutja. Dokončno je zaživel pot umiranja sebi.

Jezus, tebi sem podoben šele takrat, ko umrem sebi. Tebi sem podoben šele takrat, ko znam sprejeti nepravilno in nesmiselno zaničevanje. Takrat umiram sebi. Tebi sem podoben šele takrat, ko znam sprejeti, da za svojo bolečino ne bom nujno dobil tolažbe. Takrat umiram sebi.

Tebi sem podoben šele takrat, ko v trenutkih največje bolečine ničesar ne izsiljujem, temveč sprejemem. Pa četudi samo še večjo bolečino. Takrat umiram sebi.

 Usmili se nas, o Gospod!
Usmili se nas!

Tretja postaja

JEZUS PADE PRVIČ POD KRIŽEM

 *Molimo te Kristus in te hvalimo,
ker si s svojim križem svet odrešil!*

Tema, ječanje ... soočanje s trpljenjem in smrtjo.
Brezizhodnost.

Vsa vrata so zapahnjena. Samo jaz in trpeči ali že
umorjeni bratje okoli mene. In Bog.

Spomin mi poroma k mojim tetam in stricem, ki so
jih po vojni napodili na strašen teharski križev pot.
Najprej taborišče, nato črna jama, kjer so
s skrajnim naporom prenašali svoje rane in
bolečino.

Prvi padeč!

Gospod, zgrudil sem se in ti kličem: Ali si me za vedno zapustil, pozabil name in dovoljuješ mojim sovražnikom njihov peklenski ples?

Glej, ob tem me straši misel, ali bom še zmoget verjeti, da me tvoje naročje pričakuje, ali bom zmoget podariti in osmisliti svoje trpljenje za brate, ki so ostali na belem dnevu, pod zelenimi krošnjami dreves, pod modrim nebom, v toplini domačega ognjišča, ali pa se bo v meni razrasla mržnja do teh, ki so me tako krivično pahnili v črno jamo. Bom zmoget postati dar in vest, kar bo za mnoge moje rablje edina vez z Najvišjim?

Kaj vse od tega se godi v duši človeka, katerega noge zaradi velikega trpljenja ne zmorejo več nositi razbičanega telesa, ko zatemni duh ter otopijo čustva?

Misel nate, Gospod, mi pravi: Dvigni se in hodi naprej, dokler je v tebi še kaj življenja.

 Usmili se nas, o Gospod!

Usmili se nas!

221812003

Četrta postaja

JEZUS SREČA SVOJO ŽALOSTNO MATER

 *Molimo te Kristus in te hvalimo,
ker si s svojim križem svet odrešil!*

Na jeruzalemskih ulicah se širi vznemirjenje ... množica nemirno valovi, tlakovane poti preveva vonj po krvi ... le bela žena žalostno čaka. Srce v prsih ji udarja od bolečine, po licih ji tečejo bele solze. Nihče je ne opazi, preveč so željni maščevanja, pijani od moči.

Zasliši se predirljiv krik: »Prihaja judovski kralj!« Srce bele žene se za hip ustavi, oči se zaprejo. Noče gledati ... preveč boli. Skozi misli ji šine nešteto spominov, na Betlehem, na darovanje v templju, na njegova otroška leta v Nazaretu,

na vonj njegovih las ... Zdrzne se ... v sebi zbere nečloveško moč ... in odpre oči.

Mama in Sin se srečata s pogledom. Božji Sin je premočen od krvi, s trnjevo krono na glavi, s križem na utrujeni rami, prežet z neznosnim trpljenjem. Pogled traja le trenutek, a hkrati večno.

»Mama, saj veš, kako ljubim vse ljudi. Mama, ne bom izgubil niti ene duše. Mama, darujem se za ves svet. Mama, to je moja pot, resnica in življenje.«

Mama zdaj razume Sinovo pot Ljubezni. Tiho, ponižno daruje svojo žalost za vse ljudi.

Tudi jaz bi se zazrla v tvoje oči, preljubi Odrešenik. Rada bi razumela. Toliko žrtvovanih življenj, toliko mučenih, razžaljenih, sestradanih, zlomljenih, umorjenih. S teboj so prehodili križev pot Ljubezni in se darovali za nas, da bi mi prejeli milosti odrešenja. Da bi v naših očeh zasijalo upanje, veselje za vsako drobceno življenje, da bi naša srca odpuščala in objela vsakega brata, četudi izgubljenega ...

A ljudem kot da ni mar za resnico in sočutje, niti za pokop oskrunjenih teles niti za usmiljenje do zlomljenih duš.

Žalostna mati se tiho umakne in se odpravi proti
Kalvariji, divja množica pa kot ponorela pahne Sina
človekovega naprej po jeruzalemskih ulicah.

 Usmili se nas, o Gospod!

Usmili se nas!

Peta postaja

SIMON IZ CIRENE POMAGA JEZUSU NOSITI KRIŽ

 *Molimo te Kristus in te hvalimo,
ker si s svojim križem svet odrešil!*

Kdo si, Simon iz Cirene, ki si pomagal Jezusu nositi križ?

Nisi si sam izbral tega plemenitega dejanja, saj nisi poznal Gospoda in niti nisi vedel, kaj se dogaja na poti na Kalvarijo. V vsej svoji nemoči in šibkosti, ko te je, nevednega, pot peljala mimo, si sprejel nasilno dejanje ljudi, ki so ti naložili Jezusov križ. Kako težko ti je bilo pri srcu v prepričanju, da si se znašel v napačnem trenutku na napačnem kraju,

saj te je zadelo tako hudo trpljenje. Še zavedal se nisi, da pomagaš Odrešeniku v njegovem dejanju odrešenja sveta, ko je iz ljubezni do nas sprejel nase vse zlo, ki ga je človek v svoji ranjenosti in svobodi sposoben udejanjiti. Kdaj so se ti odprle oči? Ko si se srečal z Njegovim ljubečim pogledom? Si tedaj spoznal, da je bila tvoja udeležnost v trpljenju našega Gospoda udeležnost v odrešenju sveta? Da so bili ti najtežji trenutki nezasluzenega trpljenja pravzaprav blagoslov, saj so te odprli Večnemu in Njegovi ljubezni. Prestrašen in neveden si se znašel v Njegovem ljubečem naročju za vedno. Tvoje srce se je spreobrnilo in po tvoji deležnosti v Njegovem trpljenju je ljubezen dosegla še mnoga srca. Vsakogar od nas kliče k osebni odgovoru na vprašanje: »Kaj mi pomeni Jezusov križ?«

Ob premišljevanju pete postaje križevega pota našega Gospoda mu z zaupanjem izročimo svoje trpljenje in trpljenje naših bratov, ki se ga sočutno spominjamo. Darujmo ranjenost svojega srca in bolečino pridružimo trpljenju Jezusovega križa, kakor je storil Simon iz Cirene. Naj nam on, ki je

bil do srečanja s Kristusom tujec in nevednež, pomaga dojeti, da smo v Očetovi ljubezni vsi bratje. V globoki veri, da darovano trpljenje prinaša spreobrnjenje in odrešenje vseh naših bratov, se spominjamo tudi tistih, ki so, in tistih, ki še vedno v zakrknjenosti srca udejanjajo zlo. In ob tem ne pozabimo, da smo, ranjeni s človeško grešnostjo, nehote pogosto to tudi mi sami. Zato iz srca prosimo:

 Usmili se nas, o Gospod!
Usmili se nas!

Šesta postaja

VERONIKA PODA JEZUSU POTNI PRT

 *Molimo te Kristus in te hvalimo,
ker si s svojim križem svet odrešil!*

Množica je spremljala Jezusa na križanje. Razbičan, opljuvan, s trnjem na glavi, ves v ranah, s križem na ramah, z obrazom, zalitim s krvjo, se je opotekal naš Gospod na poti v smrt.

Nahujskana množica je kričala, mnogi so še sami prispevali kakšen udarec. Drugi so prestrašeni tiho ihteli. A oboji so se skrivali. V množici preganjalcev je lahko vpiti, kar vpijejo drugi, lahko je skrit tiho ihteti in ne narediti nič. A Veronika, mlada deklica, je v tej zmedi ob vzgibu sočutja dobila pogum in naredila »to, kar je bilo mogoče«, »takrat, ko je bilo treba«, »s sredstvi, ki jih je imela na razpolago«.

Gospodu je preprosto obrisala krvavi obraz. Na videz nekoristno dejanje ni rešilo Jezusa smrti na križu, niti ni – medicinsko gledano – moglo pozdraviti Gospodovega razbičanega obraza, je pa za vse večne čase postalo simbol zmage sočutja in poguma nad brutalnostjo, zmage dobrega nad zlim. Mnogo veronik je bilo, ki so v času največjega trpljenja slovenskega naroda, na zadnji poti do brezen smrti, imele pogum in sočutje narediti sočloveku »to, kar je bilo mogoče«, »takrat, ko je bilo treba«, »s sredstvi, ki jih je imela na razpolago«. Mnoge so same končale v breznih ali zazidane za betonskimi stenami v rudniških jaških. To vemo po ohranjenih kitkah. Naše veronike so tako kot ona jeruzalemska postale simbol upanja na zmago sočutja in poguma nad brezčutno brutalnostjo. Gospod, tako kot si vtisnil svojo podobo v Veronikin prt, vtisni v naša srca svojo ljubezen, ki nam naj dá sočutja, da v trpljenju sočloveka vidimo tebe. In daj nam poguma, da tudi kaj naredimo.

 Usmili se nas, o Gospod!
Usmili se nas!

Sedma postaja

JEZUS PADE DRUGIČ POD KRIŽEM

 *Molimo te Kristus in te hvalimo,
ker si s svojim križem svet odrešil!*

Ko razmišljam o žrtvah druge svetovne vojne, mi na misel prihaja, da smo Slovenci takrat padli 100.000-krat. Za vsako žrtev enkrat.

Padali smo v globeli in vrtače, kraške jame in tankovske jarke, pred zidovi kot talci, od lakote v taboriščih, na različnih frontah, v različnih uniformah ... Za vsakim padcem je ostala bolečina. In namesto da bi bila ta bolečina izjokana in odžalovana, so jo mnogi morali potlačiti v sebi. Jokati le na skrivnem.

Očetje so ostali brez otrok.
Sestre brez bratov.

Otroci niso občutili varnosti, ki bi jo mogel dati le pogrešani oče.

Žene so se zaradi izgube moža za sirote zgarale do smrti.

Matere pa ... Za njih je bilo najhuje. Mnoge so še dolga leta upale, da se bodo ljubljene otroke vrnili. Kajti, le kateri otrok ni bil ljubljen?

Vse pa je objemal strah. O velikem delu žrtev se ni smelo govoriti. Njihovi padci so bili zamolčani. Zdelo se je, da ne bodo nikoli več del naroda.

A Jezus se je na svojem križevem potu po padcu dvignil in nadaljeval pot. Njegova pot pa se, čeprav se zdi tragična do konca, ne konča na križu, ampak v zori velike noči. Kot nas krepi zgled prebičanega in zasramovanega, s trnjem kronanega Zveličarja, ki si znova oprta križ na svoja ramena, tako dvignimo tudi naše žrtve. Vse! Brez razlike!

Združeni v smrti so namreč vsi enaki. Za vsako žrtev druge svetovne vojne se lahko najde varuh spomina, z blago mislijo, molitvijo ...

Blagohotni spomin njim ni več potreben.

Še kako pa je potreben nam, danes, tukaj.

Verjamem, da se bo ob zgledu, kako Jezus ponovno vstane, zganilo naše kamnito srce in začelo bítí v sočutju.

Usmili se nas, o Gospod!

Usmili se nas!

Osma postaja

JEZUS TOLAŽI JERUZALEMSKE ŽENE

 *Molimo te Kristus in te hvalimo,
ker si s svojim križem svet odrešil!*

Evangelist Luka je zapisal takole:

»Za njim je šla velika množica ljudstva, tudi žene, ki so se tolkle po prsih in jokale zaradi njega. Jezus pa se je obrnil k njim in rekel: Hčere jeruzalemske, ne jokajte nad menoj, temveč jokajte nad seboj in nad svojimi otroki!« (Lk 23,27–28)

Gospod, daj nam milost joka iz kesanja. Kesanja, ker v človeku, ki ga srečamo, tolkokrat ne vidimo brata, sestre, ampak zgolj sredstvo za svoje načrte in želje.

Gospod, daj nam milost joka iz sočutja. Sočutja tudi ob taki bolečini, ki je sami ne poznamo in ne razumemo.

Gospod, daj nam milost joka iz olajšanja. Olajšanja, ker nismo sami, ker si tudi v naši najgloblji nemoči, grozi in popolni temi z nami ti.

Naj zajočemo tudi iz hvaležnosti, ker celo takrat, ko smo sami orodje zla, pod tem križem hodiš z nami in za nas.

Zdrava Marija

 Usmili se nas, o Gospod!
Usmili se nas!

Deveta postaja

JEZUS PADE TRETJIČ POD KRIŽEM

 *Molimo te Kristus in te hvalimo,
ker si s svojim križem svet odrešil!*

Na poti v neznano so mnogi upali na srečno vrnitev domov in kmalu videli, da poti nazaj ni. Pa so kljub vsemu vstali in šli naprej, upajoč, da najdejo skriti izhod, pravi trenutek ... In že so se znašli na tovornjaku ali vagonu. Upajoči pogledi, nemir v srcu, kriki sredi noči, bližajoči streli ... Upali in hrepeneli so, da peljejo mimo, pa so jim zavezali oči in že so se znašli med suvajočimi kopiti. V srcih je utihnilo upanje na rešitev, pa vendar je skrivnostna moč pomagala upati proti upanju ...

Koliko slovenskih mož, očetov in fantov je moralo
zapustiti svoje najdražje!
Koliko žena je zaman čakalo može, da se vrnejo!
Koliko zlomljenih src deklet, ker so njihovi fantje
preprosto izginili!
Koliko otrok, ki so ostali brez trdne očetove opore!
Koliko pogledov mater v daljavo, ki so čakale in
upale, da se sinovi vrnejo!
Koliko prelutih solza in zdihljajev umirajočih!
In koliko nemira in neprespanih noči vseh, ki so
v pobjih sodelovali!
Koliko strahu in ustrahovanj, da bi resnico utišali!
Na eni strani nemoč žrtev in na drugi rabljev, ki so
jim oprali možgane.
Izgubili so vse: svoje najdražje, pogum,
dostojanstvo, veselje, upanje, mir ... Ostali so brez
vsega, eni in drugi.

Sprejeti, da si povsem nemočen ... Mnogi so prejeli
milost, da so odpustili, in v svoji največji stiski
odprli srce usmiljeni Ljubezni in zmogli naprej. Spet
drugi so omagali. Tretji pa čakajo mene, tebe, nas
... da stopimo skupaj naprej.

 Usmili se nas, o Gospod!
Usmili se nas!

Deseta postaja

JEZUSA SLEČEJO IN MU PONUDIJO VINA Z ŽOLČEM MEŠANEGA

 *Molimo te Kristus in te hvalimo,
ker si s svojim križem svet odrešil!*

Dovolil je, da so ga zaničevali in zasramovali, da so ga razgalili in pljuvali vanj, se mu posmehovali in ga preklinjali. Na koncu, tik pod križem, so ga oropali še zadnjega znamenja človeškega dostojanstva, njegove obleke. Obleke, ki mu jo je stkala ljubeča materina roka in ki se je na gori spremenitve bleščala v neopisljivi lepoti Očetove ljubezni. S telesa so mu strgali še zadnje ostanke tega s krvjo prepojenega platna ljubezni. Gol in

brezmočen, prepuščen sovražnim pogledom je moral leči na križ. Oče, odpusti jim!

Tudi naši mučeni in pobiti bratje in sestre so morali umreti goli – do smrti pretepeni, razčlovečeni, zasramovani, oklevetani. Morilci so jim hoteli vzeti vse – njihovo ime, identiteto, spomin, njihovo sedanost, preteklost in prihodnost. Zato so jih slekli, zažgali, zakopali, zazidali, poteptali. Zavedali so se, da lahko še tako majhen preostanek njihove resničnosti prebudi spomin. Spomin pa se prej ali slej sreča s svojim izvorom, ki je Ljubezen.

A Ljubezen raztopi še tako velike zidove, ki jih je zgradilo sovraštvo. Zato je glavna skrb hudobnih tega sveta uničenje spomina.

Zasramovani Odrešenik, pustil si si sleči obleko in vzeti človeško dostojanstvo, da si se lahko prištel med nesrečnike vseh časov, ki jih hudobija tega sveta slači in pobija. Odpovedal si se svojemu Božjemu dostojanstvu, prevzel podobo služabnika in se pustil ponižati do konca, da bi ponižanim vrnil dostojanstvo, da bi jim vrnil njihovo resnično ime, ki jim ga je dal Oče: Ljubljani. Hvala ti za ljubezen, ki je v nas prebudila spomin – na ljubezen Očeta in Matere, ki nas vsak dan rojeva v življenje in

v njem ohranja. Hvala ti, da lahko s tem spominom
vračamo mučencem izgubljeno dostojanstvo,
oživljamo njihove mrtve kosti, celimo njihove
rane, vračamo nasmeh, privabljam besedo in jih
oblačimo v njihova najlepša svatovska oblačila.
Prosimo te, s pogledom na tvoje rane in tvoj križ
ohranjaj vsak dan naš spomin buden, da te ne
bomo spregledali, ko boš šel mimo nas v majhnih,
nepomembnih in osramočenih. Hrani naš spomin
z ljubeznijo, ki odpušča, ker nam jo podarjaš s križa.

 Usmili se nas, o Gospod!
Usmili se nas!

Enajsta postaja

JEZUSA PRIBIJEJO NA KRIŽ

 *Molimo te Kristus in te hvalimo,
ker si s svojim križem svet odrešil!*

Jezus je na križu vzel nase vse naše grehe. Tudi grehe naših staršev in nas samih, ki nas napadajo in razbijajo naše družine, naše zdravje, našo notranjost in nam nalagajo velika bremena. Jezus nam prihaja naproti, da mu izročimo vse te naše križe, notranje rane in bremena, da jih pozdravi, da bi lahko hodili svobodnejši po naši življenjski poti. Jezus, zaupam vate in v tvoje neizmerno usmiljenje.

Jezus, tudi jaz iz dneva v dan padam in s tvojo pomočjo znova vstanem in hodim za teboj. Gospod, ti edini veš, kako težko je, ko te na križ

pribije bolezen, ko si odvisen od drugih, ko ne moreš več lajšati bolečin in ne moreš več skrbeti za svojo čast. Takrat lahko zmoremo le še izročiti svoj križ v tvoje Božje roke. Vem, da nas bo takrat krepila samo moč tvojega križa.

Velikokrat se v stiskah potožimo drugim, pa nismo razumljeni. Takrat se spomnimo besed iz Svetega pisma: »Bolje se je zatekati h Gospodu kakor zaupati človeku.«

Gospod Jezus, tudi tebi mnogi ne zaupajo in ne verujejo, da si s svojim križem svet odrešil. Križ je postal simbol tvoje zmage nad silami zla in hudobije med ljudmi. Zato te prosimo, Gospod Jezus, zaščiti in varuj nas s svojo predragoceno krvjo, ki si jo za nas prelil na križu.

Položi v naša srca zgled tvoje ljubezni, spoštovanja in miru.

Jezus, zastonjska ljubezen, usmili se nas!

 Usmili se nas, o Gospod!

Usmili se nas!

Dvanajsta postaja

JEZUS UMRE NA KRIŽU

 *Molimo te Kristus in te hvalimo,
ker si s svojim križem svet odrešil!*

Po vseh ponižanjih in mukah Jezus visi na rimskem mučilnem orodju, zasramovan od naščuvane drhali. Kot Bog in človek objokovan le od peščice najbolj zvestih ljudi in od svojega Očeta. Njegova smrt je mirna: »Ne bo vpil, ne bo povzdigoval in ne dal slišati svojega glasu« (Iz 42,2). Izpolnil je odrešenjski načrt, sedaj je on skrinja nove zaveze. Do izpolnitve križevega pota ga čakata še dve bolj prijazni postaji: pietetno snemanje s križa in dostojen pokop.

»Če hoče kdo iti za menoj, naj se odpove sebi in vzame svoj križ ter hodi za menoj« (Mt 16,24).
Dobri Jezus, kako dolga vrsta ljudi stopa za teboj.

To je križev pot razseljenih in vojakov v Ukrajini, križev pot beguncev v Siriji in Iraku, križev pot iskalcev boljšega življenja na prenapolnjenih čolnih ob obalah Lampeduse. Njih čaša trpljenja je prepolna, mnogi so za vedno zatisnili oči.

V letu spomina je prav, da pomislimo tudi na trpine, ki na svojem križevem potu niso bili deležni zadnjih dveh postaj. Spomnimo se trpina Begunca, ki si je z golimi prsti utrl pot do zadnje od enajstih železobetonskih pregrad; vseh trpinov, ki nemo pričajo s polnimi usti prsti. To je slovenski križev pot, ki nima zadnjih dveh postaj. To je križev pot, v katerem so mučenci oropani podobnosti z našim Gospodom in je zaradi tega še bolj bridek. Kdaj bodo vsi ti nedolžni mučenci lahko prehodili zadnji dve postaji? Kdo jih bo snel s križa, jih zavil v tančice in jim dal zavetje v nedrjih zemlje?

Ko so septembra 2013 pred zahodno obalo Italije iz vode dvignili potopljeno luksuzno ladjo Costa Concordia, je vodja zahtevnih del dejal: »Sedaj ni čas za veselje in triumf, v trupu ladje moramo poiskati še zadnji dve žrtvi.« Našli so oba in tako sta lahko prehodila celoten križev pot.

 Usmili se nas, o Gospod!

Usmili se nas!

Trinajsta postaja

JEZUSA SNAMEJO S KRIŽA IN POLOŽIJO MARIJI V NAROČJE

 *Molimo te Kristus in te hvalimo,
ker si s svojim križem svet odrešil!*

Vincenc B. 28. julij 1924–junij 1945, Ljubljana
Naključno izbran.

Dragi Vinko, tako Te kličem, saj imaš v tistem temnem poletju komaj dobrih 20 let in 21. nisi dočakal. Ljubljana. Več ne vem o Tebi. Ko Te je vojna vihra 17-letnega mladeniča zatekla, kod si hodil svojo pot do križa? Na tej ali oni strani? Katerikoli že, tistega junija 1945 je bila napačna! Dotrpel si svojo pot in doživel svoj: »Križaj ga!«

Kdo je stal tam spodaj? Tvoji sonarodnjaki ali tujci?
Je kdo po Tvoji smrti zmožel stavek mladega
Rimljana: »Resnično, ta človek je bil ... « Bog ve!
Tvoj križ! Pa nanj morda nisi bil povzdignjen,
ampak si padel vanj in na svoje sobrate ...

Dolgo, predolgo nisi bil snet. Zato Te, glej, danes in vsakič ob spominu nate, snemam s križa. Jaz. Hči domobranca, še mlajšega od Tebe, ki je tisti junij 1945 preživel. Kljub vsemu si je, zakopan v pridnost in poštenje, ustvaril prostor zase, dom in družino. Več kot besede so govorila dejanja. Ta molk pa je v resnici moč razumeti šele iz perspektive zadnjih let, ko nam je dal brati kratke zapise preživetih dni v Šentvidu tistega junija. Nikoli Vas ni pozabil! Tudi on Vas je snemal – drugega za drugim – iz brezimnosti v dolge sezname sošolcev, poznanih in nepoznanih sotrpinov, v knjige, na kamnite table župnijskih spominskih plošč.

Sem tudi hči dekleta, ki ji je vojna pohabila dva brata v nemški vojski, tretjega pa vzela, prav tako junija 1945, verjetno na Teharjah. Kako jih je zadelo, njo, staro mamo ... Ne ena ne druga nista mogli

jokati, se posloviti od mrtvega telesa, pokrižati groba ... Spomin na pokojnega strica sedaj živi v imenu mojega brata.

Zato stojim pod križem na tej postaji zate, Te snemam in v duhu polagam k počitku v Božje naročje.

Stojim za vse nas.

Za to družbo, ki se sesipa in ni zmožna izkopati dostojnega groba in spoštljivo umolkniti ob njem ...

 Usmili se nas, o Gospod!
Usmili se nas!

Štirinajsta postaja

JEZUSA POLOŽIJO V GROB

 *Molimo te Kristus in te hvalimo,
ker si s svojim križem svet odrešil!*

»Resnično, resnično, povem vam: jokali in žalovali boste, svet pa se bo veselil. Vi boste žalovali, toda vaša žalost se bo spremenila v veselje« (Jn 16,20).

Jezus, tvoje trpljenje je dovršeno. Položili so te v grob. A za tvoje prijatelje je zdaj vsega konec. Izgubljeni so, obupani in prestrašeni. Le tvoja mati tiho trpi, verjame tvojim besedam in zaupa.

Ob tvojem grobu se spominjamo tistih več deset tisoč naših bratov in sester, ki so umrli kot žrtve med 2. svetovno vojno in po njej. Med njimi so

taki, ki so bili pokopani z vsemi častmi, imajo svoje spomenike in javen spomin. Tukaj pa se ustavimo pri tistih, ki so še danes brez groba. Tudi moj posvojenec, šestletni Franci, je med njimi. Podatka o pokopu ni. Ne vem, koliko je trpel in kako je umrl. V duhu ga vzamem v naročje in skupaj listava po knjigah Farnih spominskih plošč, kjer so zapisana imena tistih, ki so jih umorili in odvrgli v kraška brezna, jarke ali zazidali v opuščene rudnike. Skoraj petnajst tisoč jih je, največ pa je mladih fantov, starih okrog 20 let. Večina ni padla v boju, umorjeni so bili po vojni. Na svojem križevem potu niso srečali svoje matere, ne usmiljene Veronike, imeli so le drug drugega in rožni venec. Zaupali so vate in verjamemo, da so danes vsi v tvojem naročju. Naj nam izprosijo modrosti in poguma, da se bomo zavzemali za resnico in pravico, da bomo vredni njihove žrtve. Prosimo te za milost, da bomo znali resnično sočustvovati z njihovimi svojci, ki še danes veljajo za potomce izdajalcev, so žaljeni, nerazumljeni in izrinjeni na rob družbe. Trudijo se povedati zamolčano resnico in iščejo pravico, a jim takoj očitajo maščevalnost. Tudi tisti, ki se izrekajo za

tvoje učence, Gospod. V tej nesprejetosti živijo in romajo v Kočevski rog, pred rov sv. Barbare, na Hrastniški hrib, na Teharje ... Tam molijo za pomorjene brate in ohranjajo njihov spomin iz roda v rod. Molijo tudi za krvnike in njihove duše. Ne želijo se maščevati, želijo pa, da bi iz njihovih pretresljivih življenjskih zgodb mi spoznali, da njihovi pomorjeni svojci niso bili izdajalci naroda in ne sovražniki ljudstva in da se jim že sedemdeset let dogaja velika krivica. Naj se vsaj mi, ki smo kristjani, iskreno trudimo, da bi jih razumeli in sprejemali. Nekoč jim obilo poplačaj njihovo trpljenje, Gospod!

 Usmili se nas, o Gospod!
Usmili se nas!

Petnajsta postaja

JEZUS PREMAGA SMRT – LJUBEZEN JE MOČNEJŠA OD SMRTI

 *Molimo te Kristus in te hvalimo,
ker si s svojim križem svet odrešil!*

Jezusa položijo v grob. Tako predvidljivo se končajo vsi človeški scenariji in vse človeške zgodbe: v črnini groba, v kozmičnem niču. Mnogi porečejo: »Saj smo vedeli, da bo tudi tokrat, kot je bilo vedno.« Toda, ali je to res?

Je s tem, da umre Bog, še lahko vse po starem?
Ali ni s tem, da umre Bog, ki je Življenje samo, in kot tak po definiciji ne more umreti, prelomljena

generalna zakonitost smrti, namreč njena dokončnost, njena absolutnost? Smrt Boga pokaže, da ima tudi smrt svoje meje, da je tudi njena absolutno »zadnja beseda« za življenjem zgolj relativna. Relativira jo ravno ljubezen, ki izprazni grob na velikonočno jutro. In to za vse nas, saj se lahko od njegovega izpraznjenja življenje s smrtjo zgolj spremeni, ne pa uniči. V tem pogledu je Jezusova smrt na križu prva smiselna smrt v zgodovini, križ pa neizbrisno znamenje upanja in presežnosti nad našimi grobovi.

Od velikonočnega jutra se ljudje ločujemo ob praznem grobu. Če Kristus ni vstal, je zemlja kraljestvo teme in smrti. Brezupno kraljestvo krivic, brezobzirnosti in nasilja, kraljestvo barbarizmov tipa Barbarin rov, kraljestvo enajstih pregrad, enajstih septembrov, kraljestvo pokvarjenosti in neugasljivega sovraštva. Če pa je vstal, so verige raztrgane, trpljenje zbledi kakor luč naših žarnic v jutranjem soncu, vera je utemeljena, krivice na tehtnici poravnave, kri mučencev pa življenjsko seme za nas in naše potomce, seme, ki prinaša zavest, da bo imelo življenje zadnjo

besedo nad ničem in smrtjo, zavest, da »pride tvoj dan, Gospod, tvoj dan, ko vse na novo zacvete«.

 Usmili se nas, o Gospod!
Usmili se nas!

 V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha, amen.

KRIŽEV POT Z VARUHI SPOMINA NA ŽRTVE DRUGE SVETOVNE VOJNE NA SLOVENSKEM

Avtorji meditacij: p. Miran Špelič, Janez Evangelist Rus, Vlasta Doležal Rus,
Natalija Fabčič, Barbara Wohinz, Aleš Čerin, Jože Bartolj, Darja Jakofčič,
Jana Podjavoršek, Maksimilijan Matjaž, Marija Merc, Gregor Pavlič,
Majda Kočar, Jožica Friedrich in Jožef Muhovič.

Uvod: Romana Bider
Likovna oprema: Jožef Muhovič

© Družina d. o. o., 2015
Jezikovni pregled: Ana Pavlek
Grafična priprava: Melita Rak
Izdaja: prva
Izdala in založila: Družina d. o. o.
Za založbo: Tone Rode
Tiskano v Sloveniji
Naklada: 800 izvodov
Ljubljana 2015

Vse informacije o knjigah založbe Družina
najdete na spletni strani: www.druzina.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-532.2-312.8

KRIŽEV pot z varuhi spomina na žrtve druge
svetovne vojne na Slovenskem / [avtorji meditacij Miran
Špelič ... [et al.] ; uvod Romana Bider]. - 1. izd. - Ljubljana
: Družina, 2015

ISBN 978-961-04-0200-8

1. Špelič, Miran
279927808

Naj vsaka žrtev vojne
najde zatočišče v srcu in molitvah
nekoga izmed nas.

DRUŽINA

4,90 €